ИЗЛАЗИ У СРЕДУ И СУБОТУ.

ОГЛАСИ
плаћаю се од свакога реда из гармонда први пут 6, а после 4 н.
За жиг сваки пут 30 новч.

Предплату прима уредништво и све ц. кр. поште; а у Београду разноситель Напредка.

НАПРЕДАК.

ПРЕДПЛАТА ЦЕНЕ
У АУСТРИСК. ЗЕМЉАМА
На годину 10 фор., на пол године 5 фор., на четврт 2 фор. 50 новч. а вр.
У СРБ. КНЕЖЕВИНИ
на годину 100 гроша, на пол год. 50 гроша, на четврт год. 25 гроша

Уредништво є у господској улици у кући г Гвоздановића

БРОЈ 16. | У Новоме Саду у, у суботу 24. фебруара 1868. | ГОДИНА XXI.

МАЂАРСКЕ МЕТАМОРФОЗЕ.

Друга времена — друга памет Особито код мудрих људи дає се приметити достойно уваженѣ овога канона. Данас гуде овако, а сутра окрећу другу ноту, єр други ветар дува. Пак іош кад є човек у том положаю, да може другом свету запушити уста, онда нефали, да ће имати увек право, кад се промеће према околностима и кад му на камелеонской кожи играю све шаре овога света.

Мађари су од прилике од те сорте. За последњих година каквих метаморфоза непретурише. Найпре упорни одпорници Бечу, онда побеђени са притаєним гнѣвом, (по међутим неброєни од њих примаше чиновничке декрете од шогора мрскога); после опет грозе и прете, гунђаю и врче, али тек радо одправляю звания у неуставной провизории, найпосле показаше се — по њиовим речима — као найбољи приятельи династиє и аустриске монаркиє, утаначише заедничке послове, примише заедничке трошкове, єдном речи: посташе међу лоялнима найлоялнии.

Ово говоримо по самим њиовим явним изявама.

Пре, бива, неможеш проћи од хвалисаня мађарска: те како су они приятельи слободе; како су чак и репубкику прогласили (макар да су им уста найпуния, када могу да рекну: наћмилтошагош гроф); како они свуда боюю против тиранства. Свему пак томе у доказ позивали су се они на то, да су упорни противници аустриской монаркии и хабсбургерской династии.

Наравна ствар, да су други народи, нарочито славенски, ковачи ланаца за народе, пси тиранства, слуге абсолутизма, найвећи противници слободе — а све то зашто? Єр су досада Славени борили се за обстанак аустриске монаркиє и за хабсбургерску династию.

И ко би рекао! Данас, када европски народи славе двадесет година, како є била она велика революция по свом западу, данас видимо сасвим иначе. Мађари нуде светом оцу папи римском слободнячке чете — без сумнѣ, да какву слободу бране, само іош незнамо, кою; а славни њиов ђенерал Мориц Перцел каже, да су Мађари пре двадесет година воєвали за обстанак хабсбургерске монаркиє и династиє, а они, кои су тада против Мађара били, ти да су били душмани и Аустрии и династии.

Habeant sibi! На част им! Кад тако хоће, нека им є! Даклем што су они говорили за нас, кои смо пре двадесет година мислили бранити династию и монаркию, то се управо имало разумети за њих; а чиме су се Мађари досада поносили, то є имало важити за нас!

Што му драго! О томе препирати се нећемо. Тек є вредно констатовати и ту чрезвичайну метаморфозу.

Тако рече ономад у у делегации угарской у Бечу славни морсвски јунак Перцел.

Збиља, Перцел є заиста чудан светац. У исто доба, када речеле, да од аустриске монаркиє неби ништа било, да су Мађари победили 1849. године, уу той истой беседи каже, да су Мађари, бороєћи се против цареве войске, найболѣ обезбедили и бранили будућност монаркиє!

Можда ће нам други пут храбри ђенерал подробниє протумачити лоћичну свезу међу одржанѣм хабсбургерске династиє и монаркиє, и дебрецинским прроглашенѣм мађарске републике и низвржевнѣм хабсбургерске династиє са престола угарске кралѣвине.

Но том приликом неопропусти витешки ђенерал мађарски и опет послужити се оружѣм денунциациє против славенства. То, истина, дає се протумачитти данашњном лоялношћу ђенераловом, (а ллоялност хоће кадкад у ревности и да преккардаши); инак кавалерски дух єднога јунака неби требао да допусти употребляванѣ такко ружнога оружя.

Али и ту нам є ђеннералски лоћикуш пропустио протумачити лоћичку свезу међу тим, кад каже, да ће Мађђари одбранити Угарску и династию, кад се у раван међу Тисом и Дунавом спусте Руси и Немци, да се боре за господарство наад Угарском, — а кад овамо знамо, да су Мађари већ єданпут покушали ратовати против Руса и да им се свршило ратованѣ кооод Вилагоша. Ако є полаганѣ оружя тако згодно средство за доказ јунаштва, онда могу Мађари опет покушати га, ако кадгод пођђу у бой на Москове.

Много би болѣ било, *да морски јунак* те ствари ниє ни помиња *Небуди бурне* духове од пре двадесет година! Іош се виде мрштине од рана тадашњих — іош є пусто много гариште. Ниє мудро поминяти ђавола; а у часу опасности нису они найвећи јунаци, кои се у мирно доба найвећма размећу. Баш та опасност по Угарску од силе немачке и силе руске требало би да ђенерала Перцела умудри, да небаца на немађарске садржавляне своє денунциянтско блато.

ИСКРЕНА РЕЧ ПРОСТОМЕ НАРОДУ.

II.

Драга браћо! видим ваше женске, како се радо ките и у свилено и скупоцено одело облаче. Видим, да є раскошлук у оделу како код газдачких, тако и сиромашких женских у найвећой мери обладао. Ово є опет єдан велики порок, кои вас и у иманю и морално упропашћуе. Страст китити се и помодно облачити у толико є женске занела, да оне данас на друго што и немисле, до єдино, од куда ће се и како накитити и помодно обући. Не мисле оне, шта њима као простим женскима приличи, шта им лепо, шта им ружно стои, него чим што у моду уђе, то оне одма по што по то, па макар и повредом свог поштеня, гледе да набаве и да носе. Сиромашниє женске, за коє зна се, да се єдва хлебом и киселицом ране, и те злосретнице неће да промисле, да є за њих велика срамота, што се скупим украсима ките и што се у свилу и друго скупоцено одело облаче; а и имућниє требало би да знаду, да њима, као простим женама, исто одело, коє госпође носе, никако неприличи. Жалостно є то, што су наше женске толико умом ослабиле, те мисле, да су тек онда лепе, кад се у помодно одело обуку, главу свиленим и другим коекаквим крпицама наките, и кад своє лице набеле и нарумене; а незнаду ядне, да баш тиме себе наруже. Мода и раскошлук у оделу допринели су, да су женске постале неверне своіой кући и своим мужевима.

Велика є мана код вас простих люди, што непитате ваше женске: одкуда оне набаве себи тако скупоцено одело? ви видите на њима свилене хаљине, кецелѣ, мараме и многе друге ствари, коє све много новаца стає, и знате, да толико новаца за то ниcте дали; пак опет нехаєте и непитате: од куда им новци, што су додале? Ако кои домаћин и запита, од куда им новци, и оне би му обично одговориле, да им є дала мати, или да су везле и шлинговале другоме, па га заслужиле, — то он опет, или им веровао, или неверовао, далѣ ништа неиспитує.

Я вас, драго браћо! поштуєм, али опет морам рећи, да ви много коєшта непаметно радите. Непаметно є то, што ви своим женскима дозволявате, да оне толики новац на одело троше. Непаметно є и то што дозволявате, да ваше женске носе одело, коє њима као простим женскима никако не прилично и лепо им не стои. Зар ви невидите, да други паметни народи за такова ваша лудила не само ваше женске, него и вас саме исмеиваю? но они уєдно се томе вашем лудилу и радую, єр чрез то ви четврт по четврт од ваше землѣ продаєте, а они купую Они чуванѣм подижу себи домове и палате, а ви раскошлуком правите себи и вашем потомству земунице.

Смем слободно рећи, да су хрђавом вашем станю женске главни узрок Невелим за све женске, єр их има добрих и вредних домаћица; али их има премного, коє су раскошне, невредне и неверне. Има их, коє незнаду никакав рад кућевни; незнаду добра єла кувати; незнаду добар лебац умесити; незнаду, шта є ред и кућевна чистота. И те ядне женске, те злосретнице, нестиде се китити и у помодно и скупоцено одело облачити! те женске баш вольно своју кућу упропашћую, єр са свог собственог тавана крадом рану у безценѣ чифутом продаю, и тим се новцем ките и помодно облаче. А оне женске, коє на тавану и у хамбару ране немаю, коє немаю шта крадом да продаю, да одтуд себи новаца на помодно одело набаве, такове се обично одаю безстидном животу. Волу скупоцено помодно одело, него чист образ, лепо име и поштенѣ.

Драга браћо! ако себи добра желите и ниcте вольни, да пропаднете, а ви од часа у дому вашем други ред заведите, моду и разкошлук у оделу из дома протерайте, єр є то куга, коя ће вас сваки дан морити, док вас са свим не умори.

ПРЕГЛЕД НОВИНА.

„Мађар Уйшаг“ од 14. фебр. има врло значаян чланак, из кога се види найболѣ одношай између две главне партиє мађарске, Деакове и Кошутове. Деакова страна вели, да Мађари немогу свою землю и народни обстанак бранити против яких непријатеља своіом снагом а без поуздане крепке подпоре; зато су, вели, Мађари позвали хабсбургерску династиє на престо угарски, одрекли су се свог стародавнога права, да могу краля себи слободно бирати, и поновили су уговор тай 1867. године. Кошутовци пак веле, да є за 340 сва тежня династиє хабсбургерске тежила за истребленѣм племена мађарскога, за рушенѣм нѣгова устава и независности. Мађари су увек били против династиє хабсбургерске, на трибуни и на бойшту. У 340 година било є до 60 сабора, кои су се противили сваком уговору, сваком тешнѣм савезу. Мађари су се уверили, да є сваки туђински владар, кои є у єдно владар и туђим земљама био само шкодљив и опасан Угарской. Све то доказує „Мађар Уйшаг“ историским новодима.

Године 1505. на Ракошу заключено и законом установлѣно, ако изумре дом ягелонски, да неће бирати владара из туђе породице.

После пораза мохачкога, када є турска сила била на врху свом, огромна већина саборска, позиваюћи се на ракошко заключенѣ, круписа у Столном Београду за краля угарскога Заполю. Фердинанда изабрали су само талири за угарскога краля. Батория добио є 6000 талира, а тако и други према свом чину. Али кад се Фердинанд закаснио са уговореним сумама, то су и неки нѣгови бирачи пристали уз Заполю. Тако є изабран Фердинанд I.

После 80 година устане Бочкай против дома хабсбургерскога и свога непријателя истисне из Угарске. Затим є мађарско племство изабрала за краля угарскога Гаврила Бетлена.

Ђорђе Ракоци I. опет се лати оружя против династиє хабсбургерске.

Године 1666. по вашварском миру одустане мађарско племство од своє речи, єр є под турском владом нѣгова вера и устав безопасниим био, него под естерайским господарством.

ПОДЛИСТАК.

ОТВОРЕНО ПИСМО

г. Хорваш Михалю, списашелю повѣсшнице мађарско-државне борбе за независносш године 1848. *и* 1849.

(Продужиње)

Што рекосмо, то и учинисмо У депутации бивши примили су наш позив, и тако у споразумлѣню са истима рѣшили смо пожунског ђачког заключения држати се, тробойне српске народне баряке подићи и митрополита, као єдину народну главу, намолити, или преморати, да што пре сазове народну скупштину, коя да изрече своє желѣ

Плакатима и устменим позивима сазвали смо ми — више страни него Новосађани — за сутра дан 8. (20.) априлия 1848. скупштину код саборне српске цркве у школи; но будући да се преко очекиваня велика мложина људи искупила, то се скупштина у порти код саборне цркве држала, и у истой било є доста и различити говорника, кои су о српско народном праву и о свачем другом, само не о приятельству и искрености Мађара спрам Србаля говорили.

Приликом исте држане Новосадске скупштине изнешени су из српске саборне цркве на мађарском єзику вођени матрик. протоколи, кои су као неки намет од Мађара Србљима — из тежнѣ Мађара за помађаренѣм Србаля — проглашени, подерани и явно с найвећим огорченѣм спалѣни.

У истой скупштини би заключено, истога дана после подне у три сата наново искупити се, и пре єдног дана са диєте — сабора — дошавшем митрополиту Раячићу, као глави народа, у Карловце отићи, представити му важност времена, и умолити га, или приморати га, да за найкраће време сазове народну скупштину, коя да изрече и формулує своє желѣ

Што є изречено и у дѣйство є приведено. Истога дана после подне велика се мложина народа искупила и под предводительством Александра Костића, са млоги народни српски баряци, певаюћи, прешли смо преко Дунава и града Варадина и отишли смо митрополиту Раячићу у Карловце. Поздравили смо га са добродошлицом, и А. Костић у своіой беседи изявио є желю у Н. Саду онога дана пре подне држане скупштине.

Митрополит кад є чуо наше захтеванѣ, упрепастио се и рекао є, да є у начелу од високе владе дозволѣно одавна већ захтевани и желно изчекивани народни конгрес да се држи, али іошт да ниє опредѣлѣн термин, кад да се конгрес држи, како и колико посланика да се на конгрес позову, и зато молећи нас, да будемо стрпѣливи, обећаваюћи нам, да ће одма в. мађарском министарству молбу поднети за далѣ дозволѣнѣ и упутствиє, и да ће — надаюћи се добити од в. министарства дозволѣнѣ — найвише за 6 неделя дана конгрес сазвати.

Са овом изявом митрополита у дворишту митрополиє велика мложина искуплѣног народа ниє се задовольила, и викала є, да се двор тресао: „Нећемо конгрес, оћемо велику народну скупштину у Н. Саду, што пре да се сазове!“ Ова є вика од народа дуго траяла, и кад є Алекс. Костић мало рукама утишао, предложио є и умолио митрополита, да за 1. (13.) мая 1848. што већу може бити српско народну политичну скупштину сазове.

Митрополит ако и єсте од велике вике и овог захтеваня усколебан био, ниє га присуствиє духа оставило, и наново дрктаюћим гласом говорио є и одувраћао є искуплѣни народ од преднаведеног захтеваня, обећаваюћи и завераваюћи се, све могуће одма чинити, да желяма и потребама народним од стране високе владе задоста учинѣно буде.

Искуплѣни народ и по други пут никако непримн митрополитову опомену, обећанѣ и заверавнѣ, и наново као из єдног грла викао є: „Оћемо за први май велику народну скупштину, и заклетвом утврди, д ћеш скупштину сазвати!“

Митрополит видећи се од узруяне, распалѣне и огорчене светине окружен, попусти народном захтеваню, узевши свой са прсию крст у десну руку, и закуне се искуплѣном народу, да ће за 1 (13.) май 1848 српску народну политичну скупштину сазвати.

Искуплѣни народ тим се задовольи и у миру и поредку Карловчани оду своим а из Н. Сада дошавши своим кућама.

Митрополит Раячић, за курталисати се беде, и заклео се, да ће по желби народа 1. (13.) мая 1848. народну скупштину са-

Текелия двапут є дизао оружѣ против дома аустрискога.

Франя Ракоция II. опет се дигне оружаном руком на бечки двор и диктовао є онодски заключак, коим се династия хабсбургерска лишава престола угарскога.

Іош є било небројних завера мађарских против династиє хабсбургерске. Найновиє било є проглашенѣ републике мађарске у Дебрецину.

Из свега овога доводи ово „Мађар Уйшаг:“ Кралѣство Угарска може постояти само за се, и зато су Мађари за 340 година већ три пута прогласили, да є дом бечки лишен престола угарскога. Мађарска политика за 340 година вазда є имала као главну цель домовину, обрану устава, државне независности и религионе слободе Године 1867. променила се мађарска народна политика. Главна іой цель остаде положай Аустриє као велике силе. Єдини неприятель угарски єсте и била є политика дома хабсбургерскога. Шта су добили Мађари од савеза са домом хабсбургерским? Благодети те запис не су у тужбама саборским, нарочито пак у манифесту Франѣ Ракоциє, кои се завршує речима: да є Турчин за 50 година манѣ учинио Угарской штете, него ли Естерайхер за єдну годину.

Тако мисли о хабсбургерской династии Кошутова странка.

Нови Сад 23. февр. Од прекюче променут є ред пловидбе за путничке пароброде првог дунавског паробродског друштва. Одсада ће пловити пароброди из Н. Сада у Пешту сваки дан у полак осам сати уютру; из Н. Сада у Земун четвртком и недельом у полак осам сати уютру; из Н. Сада у Оршаву средом у 12 сати ноћу. Кашнѣ ће пловити, како чуємо, местни пароброд сваки дан између Н. Сада и Земуна.

— Да неби било свакоjака нагађаня, што є у 14. брою „Напредка“ о. г. изишло „отворено писмо“ и „одговор“ преосв. епископа далматинскога, г. Стефана Кнежевића, то нам є изявити, да ми са преосв. г. епископом нестоимо баш ни у каквой свези, сувише од како смо ми примили редакцию овога листа (октобра 1864 године,) немамо част преосв. г. епископа Кнежевића ни међу своє пренумеранте броити. Ми смо „отворено писмо“ и „одговор“ преосв. г. епископа примили као и други приполслани приватни чланак, за кои одговара дотични писац; а учинили смо зато. єр се држимо тога, да треба чути и другу страну, пре но што се у коіой ствари изрече пресуда.

ДОПИСИ.

С **Ерцеговачке границе** у јануару. Єдва дође давно очекивано време, дан, Ерцеговина свою судбу мачем у руци рѣшава Невесинѣ, Гацко, Пива и Требинѣ сви су огорчени на судове своє а особито на мостарски. Муфтия и Шаћир ефендия Џабић готови су народ подигнути на оружѣ; и заиста, ако их непреиначи омер Паша, э ког се говори, да ће доћи у Ерцеговину, букнуће искра у народу, да свим насилиям крај учини, или да се сасвим искорени; па болѣ є и славно погинути него овака насилия трпити. По паденю српског царства на Косову Турци явна убиства чиняху; а данас, на жалост нашу, кад рекосмо, да смо право добили и да више нећемо бити робови, него да ћемо бити слободњаци, данас потайне гує последњи єд свой блюю и не даю нам, што се каже, ока отворити. Куд се год човѣк окрене, има шта видети: тамо єдне гоне на пут, друге у коморе, да преносе храну; ядне кирициє по путу, чаршии хватаю, кирициске конѣ затвараю и ту ядни коњи од глади скапаваю дотле, докле се подмири, колико треба коня Кад их стану товарити, нетоваре обични товаром, што є коњима мѣра, него мѣру и по. Ядни коњи по путу падаю, а надзирательи над кирициям туку ядне кирициє немилице, па найпослѣ им даду признаницу: на сваког коња, кои є по мѣру и по носио, на сахат по 2 гроша. Ту признаницу држи ядна сиротиня, да є од дациє или войнице одбиє, но ћато им каже, да се те признанице ове године не могу у рачун ставити, него да чекаю до године; а кад прође година, ядна сиротиня покажу признаницу од заслуге, кою су они правительству учинили; тада их пита протоколиста: где су они били лане, и зашто их нису покаали? додавши и то, дан су им признанице застарчиле и да немогу улѣћи у рачун. Тако ядна сиротиня на све стране пропада!

Дация и войница купи се по трипут у години Што є порта постарала се, да ядной сиротиньи у том случаю олакшицу учини, и издала є штампане квите, у коима є означено било, да се има дация и войница у 9 мѣсеци плаћати; но судови видећи, да тим начином њихова се користгуби, то издаше заповѣст члановом суда сеоског (ихтияр мецлису) да одма имаю по купити новце, єр, веле, изишле су авале (препоруке) да се имаю дати новци, пак до марта вам се искати неће Ядна сиротиня мислећи, да су Турци свою стару ћуд побацили и да су и они обштим законом постали подложни, повѣрує том, и тако приє сетембра покупе сву дацию и войницу; а о сетембру већ и друга изиђе, и то да се има на час приє покупити! Све ово ядна сиротиня трпи, па не само то, него и путове насипљ бесплатно. Џандари се овом приликом обогаћаваю на тай начин: ако влада из єднога села изискує 10 радина или коня, он каже 20, и тако оних 10 даду му неки фиорин; а неки талир, а многи се нађе, па му и дукат дадэ, онда им он рекне: Е валаћу я казати, да те нисам нашо код куће!

Тако ядну сиротиню глобе преко мѣре, и неможе дотећи ядной сиротиньи, што ће за цѣлу годину израдити, да овакове глобаре засићава.

Я се немогу довољно начудити овом народу, шта ради и у што се узда; или мисли, да ће му слобода из неба пасти? Собствене мишице из робства нас ваде и слободу нам даю!

Слога народна и собствено оружѣ кадро є народу у овако тешким околностима слободу дати, само ако ми будемо трезвени и небудемо тешким сном обтерећени. У слободне народе нетреба се толико ни поуздати, єр они нису у робству, па зато и не обзиру се на наше неволѣ. Сами ћемо, ако смо људи, отрести се тиранскога ига и славну слободу извоєвати, или болѣ сви до ноге да изгинемо! Коя нам є корист, што се на имовину нашу обзиремо, кад ће нас крвопиє наше до тог довести, да нашу имовину у ништа обратимо? Колико су до данас имућни људи у просяке опремили, и опет им се крвождна њихова душа ниє наситила, него и ово мало, што є у имућни људи остало, гледаю, како ће упропастити! —

Из **Бечкерека** Дописник „у Сомбору на св. Іована“ (у „Застави“ бр. 8.) узима мой допис „из Бечкерека“ на претрес, па се сирома изгубио у логици, те начинио од себе шкандал са моим допи-

---

звати, и опет ниє реч одржао, єр без министарског дозволѣня, из саме боязљивости, ниє смео народну скупштину да сазове, но є на предварително саветованѣ — конференцию — за доцниє држати се имаюћи народни сабор, народне посланике позвао, као што то ево од речи до речи написан и разаслат нѣгов позив гласи.

„Нр. 268. Благоговѣйнѣйшій протопрезвитер! Приближающуся времени торжествоватися имущаго народнаго сабора, православни нашъ народъ въ Н. Садѣ и прочихъ окрестнихъ мѣстѣхъ, со силнимъ одушевлениемъ изяснился, да они, во важнихъ сихъ и бурнихъ приключенияхъ времене, о себѣ и своей будущности пекущеся, желаютъ прежде нежели реченый народный соборъ держатися будетъ въ Н Садѣ, собратися и ту между собою предварително, о всѣхъ своихъ тяготахъ и потребахъ ко сохранению церкве, школъ и народности относящихся совѣщатися, како би таковимъ образомъ в' народѣ согласноє и общеє мнѣниє о дѣлѣхъ грядущаго народнога собора предварително развилося и образилося, и депутирци народній во своє время въ смислѣ таковаго общаго мнѣния ополномощени и приуготовленіи, на словутый народный соборъ, со всѣхъ странъ прислатися могли. Рокъ совѣщания сего, либо конференціи, положенъ єсть на день перваго мая по нашемъ календару.

„Вѣдуще сіе благогов. ваше непропустите православная наша общества, во тамошнѣмъ протопрезвитератѣ упутствовати, да знатная ихъ, аще имъ годно будетъ по два, другаяже по єдинаго, повѣрениє народа, свѣдомость всѣхъ нашихъ тяготъ и потребъ, удоволноє искуство о како изобрястися и употребитися имущихъ средствъ уврачевания тѣхъ же тяготъ, притяжающаго, из средины своея изберутъ и въ уреченноє время на совѣщаниє посилаютъ. Въ Карловцѣ 9. апр. 1848 Іосиф Раячиѣ с. р.“

Односно на овай први распис, у слѣд жестоког захтеваня млогобройног 14 (26.) априлия у Карловце митрополиту из земунске обштине дошавшег народа, издао є митрополит Іосиф Раячиѣ и слѣдуюћи други распис:

„Нр. 276 Благоговѣйнѣйшій протопрезвитеръ! Во союзѣ отпущенаго на благоговѣйнство ваше под 9. апр т. г. ч. 268. налога нашего, настоящим дополнителнѣ налагаєм благоговѣйнству вашему, да всѣхъ на собраниє въ Н. Садѣ дне 1 мая т. г. держатися имущеє, избратися имущихъ депутиртовъ упутствуєте, яко да они на єдинъ день прежде собрания словутаго, къ нам во Карловец пріидутъ єже мощи намъ с ними предварителнѣ совѣщатися Въ Карловцѣ 15. апр. 1848. Іосиф Раячиѣ с р.“

8. (20.) априлия 1848. по долазку нашем од митрополита из Карловаца у Н Сад, држали смо ми страни млади люди и неколико одабраніи и у подстрекаванѣ умешани Новосађана, саветованѣ, шта ћемо далѣ до 1. (13.) мая 1848. радити. И у истом нашем збору би заключено, да се разлазимо, одкуда смо кои, и да сви у єдном смислу народ о свом праву обавешћуємо и за предстоєћу народну скупштину за 1. мая да правимо. Особито да надстоявамо, да народ разумне и родолюбиве посланике себи изабере и упути их, шта ће захтевати, те тако да се свако неспоразумлѣнѣ избегне и брзо заключениє донесе, као што є то у оно време свуда и код свию народа бивало. Я сам се збору одапирао, да неидем у моє рођеня место Кикинду, и нудио сам се, ма куд на другу страну ићи и у смислу заключениа дѣлати; и то сам зато чинио, єр сам се о предузећу нашем са диштрикта и кикиндског сенатором К. Р. у Пожуну обширно разговарао, и молио сам га, да се и он, и нѣговим наговором и други нѣгови сачиновници у наше коло, у корист наши права, увате.

К Р. са овом моіом понудом ружно ме є одбио, и я на то нѣгово одбиянѣ молио сам га да нам барем у предузећу нашем од стране Кикиндског мађистрата на пут нестаю; — Али та моя понуда и одапиранѣ у Новосадском збору ниє се примило, и тако на мене паде коцка у Кикинду ићи.

(Продужиће се.)

сом; а сигурно мора пешто и латински знати, єр се види, да се є оне латинске пословице придрживао, коя вели: poete pictori et stulto omnia licent.

Тай човек навађа у свом допису више пута „Српска кћи“; шта се то њему тако допада, я незнам! Ил' му є вальда чудо, што ниє и сад на том месту каква „немачка“ или „мађарска кћи,“ да є „српским новцем“ плаћаю?

Далѣ неможе оквир нѣговог мозга да свати: „у подпуном смислу способна,“ кад є — вели — само три недеље у препарандии била; као да би педагогски дух само оне заданути смео, кои две године тару скамиє, и као да є овамо свет даскама закован и да нема приступа друга там наука! — Та за име света, господине, зар ви незнате, да се и матуре, и државни испити, и *професуре* полажу, без да човек редовно школе посећує; па и то с вишим дозволенѣм! По вашой логици ти су сви неспособни!

Г. Галиматия нашао є даље за добро из мога става: „Она осим што є подпуна Српкиня, савршена є у немачком єзику, и осим ручног врло вештог рада, вешта є и у музици“ — речи: „подпуна Српкиня“ изоставити. Е, мой господине! Ако ћете ви такав „Хунен -вирчафт« с поштеним дописима водити, онда добро те сте у „Застави“!

Тако дакле, кед изостави, што є найглавниє, напинѣ се, да докаже, да нетреба, деци ручног рада и т. д. — на тако уображеном основу можете ви рећи и найпоштениєм човеку, да є лопов.

Далѣ се чуди и каже, да я „доводим у сумню родолюблѣ г. Натошевића,“ кад кажем: „Само Натошевићу и Вукићевићу има Србин благодарити, да се и наше, и то изображениє женскинѣ, на тай пут одважиле.“ — Дакле чудите се! А знате ли ви, у кои институт спадаю ти люди, кои се на оно чуде, на што се люди при свести обично нечуде?

Ви сматрате у вашем лидеру Натошевића као писца „Народне школе,“ а Вукићевића као професора. Видите, я не; я их сматрам као носиоце идея народне просвете. Я не узимам њиово фактично деланѣ — што се ови приправница тиче, него као люде, *кои су у њима идею, желю за тим побудили.* — Ала ви, човече, тешко сваћате!

Кад мислите, да сте се другог већ по вољи натукли, а ви онда пробате батину и о своя леђа. Да вите, то за вас ниє с горег — само далѣ!

Ви то овако чините:

Нападате мене, што я иштем, да се школе женске сам стално успоставе; а овамо наваћате назоре Натошевића, да се школе женске од мушки одлуче. — Па, тако вам свеца, како ви то сваћате? Вальда да буде више празни штация за учителѣ? па вальда іош мислите, да би онда на сваког по две три спале, па іош у коима неби никаква посла било! Да виш, немате хрђав густ!

Одлучити женску школу, значи, мой господине, да природа и определѣнѣ женскинѣ изискую сасма друго васпитанѣ. То васпитанѣ може само изврсна женскиня девойчицама улити. Ако ми неверуєте, упитайте се код други, ко васпитава женску децу по читавом свету, да ли мушкарци ил' женскинѣ.

Ви іош иштете, да се забрани приправничке науке приватно учити. -- Изволите с тим предлогом пред народни конгрес ил' министарство, можда ћете и орден добити.

Иштете да и приправнице иду две године редовно у препарандию, и то вальда у ту исту — као што сте ви ишли у основну сви ћутуре! Ди сте ви то естетично васпитанѣ поцрпили? и од кога є та наука о грађанском реду, што сте є ви читали?

По вашой дакле надрилогици — кад већ за сад немамо приправнички завод за женскинѣ — нетреба ни приватно за ту струку да се изображаваю; а у страним инштитутима ни толико, єр престаю бити Србкинѣ!

Ми дакле мушки, кои смо се од вајкада по туђим заводима изображавали — нисмо Србльи!

А знате ли ви, ако вас є добро питати, како то код други народа бива?

Што се пак у вашем допису: науке християнске, српског єзика и историє тиче, то оставлям вами — ви ту имате широко полѣ пред вами! Види се, да сте усвоили *девизе оне — знаше ви већ!*

У осталом, немойте да се єдите, ал нећемо се с вами више на овом полю састати, єр я се од вас свачему надам и свашта примам, — ал' свашта!

Бечкеречки дописник.

Из **села Бођана.** Мислим, г. уредниче, да є свако добро дело похвале достойно. Зато и я ово неколико речи написа, да пофалим єдно добро дело. У малой и незнатной општини бођанской има нас православни српски душа єдва 300 и помешани смо са браћом Србима римске вере кои има преко 450 душа. Ми у месту немамо своє православне цркве, него смо под администрацином душепопечительства ч. обштежит манастира Бођана, кои є сада под управлѣниєм препод. г. Гедеона ђурића игумана, кои се за нас доиста стара и бригу води, као добри пастир о свом духовном стаду. Зато вам ово, што долази далѣ, являм и молим вас, да преко свои новина сваком Србину явите, колико ми зафалюємо и признаємо г. игуману за нѣгово старанѣ

На св. богоявлѣниє одслужи г. игуман у манастиру Бођану са єдним братом божию службу и изговори нам прекрасно поучениє о важном овом празнику. Затим упутимо се сви скупа у наше мало сеоце Бођан, коє има и име своє од манастира. У селу има на среди наш крст православни. Код крста освети г. игуман водицу по реду нашег православног закона, а ту су били и млога браћа наша Срби римске вере Кад се светила водица, пуцали су топови. Када се освети водица, обяви нам г. игуман празник св. Саве, српског просветителя, и позове нас, као добар пастир, да се тога дана искупимо у храму божиєм у манастиру. Као што смо и прославили тај празник. Г. игуман іош 1863. лета научио нас є, и ми смо за патрона школскога узели св. Саву, кога од тога времена и славимо у нашой школи у месту, као што є свето и по други мести. Ове године одслужио є св. литурђию г игуман са своя два брата, о. Нестором и о. Герасимом; топови су у своє време пуцали, а о причасном изговорио є г. игуман за нас опет лепу науку. После св. литурђиє одемо сви у школу у село, гди є г. игуман са братиом воду освештио, а затим учитель наш г. Петар Стојчковић, искушеник манастирски, каза нам житиє св. Саве, што смо ми сви са найвећим задовольством слушали; особито є при краю лепо нас поучио После изиђу двоє мале деце, ученици, кои су међу собом имали врло леп разговор о светковини светосавской; а после изиђу друга два мања ђака, кои такођер имаше врло леп разговор о обштем добру. Све смо то слушали радо и дивили се, а после се разиђемо кући, пошто є г. игуман рекао, да ће ве-

чернѣ ранне бити, и да ће велико звоно огласити, кад он буде у школу пошао. И тако се ту у школи опет сви искуписмо са млогима од наше римске браће србске. Г. игуман пресече са мном колач, подели кољиво и наздрави прву здравицу светлом цару: да нам буде свима отац, а недаћ Боже да буде коме очув. Другу наздрави светоме патрияру. Трећу наздрави нама мештанима и опомене нас, да нас Србе вера нетреба да дели и доводи у мржню и неслогу и себичност, него да у слоги и миру и єдинству свагда останемо, као што треба да буду добра браћа. После сам я, колико сам по моіой слабости умео, захалио сам се г. игуману и братии на заузетом добром делу; єр г. игуман позвао нас є іош 1863 о св. Сави, да фонд школски начинимо, кои добро стои и имао є до св. Саве о. г. 75 и по мерова пештански жита, 12 мерова зоби, 3 мерова єчма и 3 порциюна кукуруза.

А сада позва нас г. игуман опет, да даємо на фонд школски и сам даде 1 ф. 50 н. за фонд и 2 ф. а. в. деци, коя су између себе разговор о светковини имала, да купе себи књига и папира, и іош даде г. игуман 1 вику жита, 1 вику зоби, 1 вику єчма, 1 вику кукуруза Г. Нестор Перишић намесник даде за фонд 1 ф а деци што су имала разговор 50 н. о. Гервазия Поповић 50 н. І. Настић кнез 50 н. и 1 вику зоби, С Изуров 1 ф. Милош Рацков 1 вику зоби, Гл Іовановић 80 н. А. Поповић 3 порц. жита, С. Настић 3 порц єчма, І. Іокић 3 порц зоби, М Бугарски 4 порц. зоби, Т. Настић 3 порц. жита, Н Милић 3 порц. зоби, І Іовановић 1 ф Тр. Ђурчић 4 порц. зоби, В. Савић 4 порц. жита, Ст. Ђурчић 1 ф. І. Іовановић 3 порц. жита, Т. Савић 3 порц. жита Стеван Савић 50 н. Илия Узуров 4 порц. зоби, Рад. Стефанов 2 порц. жита, С. Ћосић 3 порц. зоби, Л. Єргић 3 порц. зоби, Ђ Попов 50 н. Арса Мастић 4 порц. зоби, І. Ћосић 1 ф. Мих Яковлѣв 3 порц жита, М. Дабић 3 порц. жита, Пап. Іованов 36 н. М. Иванов 3 порц. зоби, Нић. Ђурчић 4 порц. єчма, Мишко Майски 70 н. Ж. Лалић нип 10 н. Моша Милашиновић 10 н. Рада Штрбачки 20 н. М. Іованов 20 н. Матия Продановић 3 порц. жита, М. Муцић 10 н. П. Ћосић 40 н. С. Радишић 1 ф. 20 н Аца Каранов 40 н. Т. Яковлѣв 50 н. С. Ћосић 2 порц жита. Т. Брапић 10 н. А ово су браћа Срби римске вере, што дадоше: Іоза Думенцић 4 порц. єчма, Т. Бенак 4 порц. зоби и 10 н. Іак. Шебић 4 порц. зоби, П. Ковачев 50 н. М. Ковачев 4 порц. зоби. Фаба Думенцић 60 н. Чапанда 20 н. Мирко Бенак 6 порц. зоби, Мата Думенцић 10 н Н. Шолт 2 порц. жита и 3 порц. єчма, Иг. Кунешић нову столицу.

Свега се сад добило на фонд 15 ф 16 н. и 2 ф. 50 н. деци за књиге и папир, 3 мерова пешт. жита, 5 мерова зоби и 1 порциюн (5 ока), 1 меров и по єчма и 4 порциюна кукуруза; и тако сад свега има ране: 78 и по мерова жита, зоби 17 мерова и 1 порциюн, єчма 4 и по мерова, кукуруза 7 порциюна. Овай фонд наменѣн є, да се издржава школско здание и да се сиромашной деци школской купую књиге и папир.

Іован Настић,
обшт. кнез.

ПОЛИТИЧНЕ НОВОСТИ.

ПЕШТА. Мађари су се дали у бригу ради влашких ствари. Боје се, ако се Влашка и Молдавия прогласе за независне од Турске, да ће тамо бити легло агитациями против Турске и против Мађарске. Мађари веле: ми се ничега небоимо и по нама могла би се одмах проглашити независност румуньска; али за Румуньима стоє скривене руске и пруске намере коекакве. Зато — споминю Мађари опет питанѣ народности и како га треба решити на задовольство народности, а онда — треба устроити хонвидску войску. Биће њима главна брига хонвидска войска, а народности опет ће проћи са празним обећаньима.

— Друштво Словакаештанско-будимских основало се.

— Мађарско министарство ради око тога, да се опет пусте у промет. Кошутове банке; єр кад є устав од 1848 повраћен доследно є, да се пусте у промет и Кошутове банке, кое су правлѣне на основу тога закона. Међутим кажу, да министар финансие Лоњаи намерава одступити.

БЕЧ. Подадмирал Тегетов поставлѣн є за врховнога комендата ратних бродова, а надвојвода Леополд престає бити надзорником марине ратне.

— „Алг. Цтг. има из з канцеларие барон Байста чланак о аустриской й политици на истоку, кои є врло важан. Велиели се тамо, да та политика неиде за одржанѣм Ти Турске по што по то. Чувати Турску, колико се се може, али кад се види, да од нѣ нема ништа, іта, онда употребити околности на што већу свою ању корист, то є, вели се тамо, задатак здраве полиполитике на истоку. Ово є врло мудро, ако и стои, тои, да се премудри врло често преваре у рачуну. Му. У осталом та политика неће се допасти ни Іш Порти. И „Моск. Вѣд.“ имаю о томе умствованѣванѣ на основу поузданих извештая, те веле, да да се из Беча зато више на руске и србске сплетке, како порта неби дала никакве концесие хришћанима, како би се онда побунио народ гд гдегод, те тим дао тобоже повод, да Аустрия пусиусти свою войску у Босну и Херцеговину, баяги да брани целокупност Турске, па онда да остаіане у тим земљама.

— У Бечу нису нимало о обрадовани, што принц Наполеон иде у Берлинин. Неверую француским плановима, особито одод како знаю, да є из Париза отишла у Беч приянительска нота Помишляю, да би лако могло бибити, да ће се Француска са Русном моћи сложитити у источном питаню.

СРБИЯ Владан Ђорђевевић, коме є лане државна стипендия одузета б била, добио є сад стипендиу наново. Г. Владан у учи у Бечу медицину.

— Ситни новац, што ће ће се за Србию ковати, доћи ће у промет іош ш ове године. Биће по децималной систоми. На є, єдной страни биће брой новчића и година, на друругой или грб србски или лик кнежев.

ТУРСКА. Ратин министстар Ружди паша одпуштен є из звания; из нѣнѣгово место дошао є Намик паша из Багдата.

— У Цариграду много се се говори о тайном уговору међу турском и запададним силама, єр иначе да се Турска неузда у у помоћ чию, неби смела свою вонску од грчке грграннце повлачити на србску границу, када зна, к како су у Грчкой раздражени духови.

— На заузиманѣ Русне є збачен є Митат паша

ГРЧКА. Новине грчке набабраню турска безделия на Крети. Турски солдлдати 88 стараца Грка слепили су или на комамаде исекли; жене и девойке тако су злоставлѣне, да су гдекое померилe намећу, а многе поумирале; децу на бадаю турски салдати на копља, па их пеку. А официри турски преходе добрим примером! — Но ми све и то тако знамо — азлосретни западни хришћани томе неће да верую.

ПАРИЗ. Овде се сада дува миролюбна нота и каже се, да ће мир бити сачуван бар за найближе време. Видићемо вальда скорим од кое се стране найвише лагало Међутим се говори за посланство принца Наполеона у Берлин, да є ради тога, да одврати Пруску од савеза са Русном; уз то да опомене пруску владу, да нечини такове кораке, кои ће вређати народни понос француски, као што є наименованѣ пруског єдног ђенерела за ратнога министра у Баденской Други пак кажу, да є цѣл пута прицева, да позове Пруску, нека с Енглеском остане неутрална у случаю рата Француске против Русие. Француска неће одвратити Пруску од Русие; већ ако би Француска ишла на приятельство са Пруском а против Аустрие, што Наполеон данас вальда неће. Иначе француска политика изгубила є сваки уплив у Румуньской. Те зато и говоре, да є Наполеон наумио заратити на Русию, да би повратио Француской стару претежност на истоку.

Єданайсти списак шрилога

за Личане, кои од глади страдаю

Из ДЕРОНЈА. (Скупио Филип Бркић учитель) Г. Порфирие Поповић пар. гђа Милица супруга г. П. Поповића пар. рођ. плем. Стратимировића. гг. Симеон Ганић кнез, свако по 50 н. Лазар Станић трг. Величко Банић, Стефан Банић, сваки по 40 н. Теодор Поповић пар. Максим Янић пенс. учитель, Мита Єргић. сваки по 30 н. Младен Перишић капелан, Арк. Ћосић, Тоша Милутиновић, Мита Момчиловић, Ђцко Даниловац, Перса уд. Селякова, Ненад Шиячић, Петар Лазић, свако по 20 н. Ацко Димић 13 н Рада Савић, Кузман Коић, Максим Дорословац, Аврам Димић, Тодор Даниловац. Давид Даљац, Ст. Давидов, Илия Николић. Єцко Живковић. Глиша Єгдић Зария Іовчић, Сима Калентић, Тан. Романовић, Єремие Купусинац, Тодор Димић, Мита Милутиновић, Ђока Василѣв кожувар, сваки по 10 н. — Свега 7 ф. 3 н. а. в.

Из С. ВРБАСА. (Скупно о св. Сави Є. Вукадиновић, свешт.) ГГ. Є. Вукадиновић, М. Миловановић, Г. Влашкалић, С Груић, А. Стефановић, С. Коић, Т. Стојшић, сваки по 1 ф. Од осталих приложника скуплѣно 7 ф. 20 н. — Свега 14 ф. 20 н. а в.

Из ГЛОЖАНА и ЧЕБА, преко пароха г. Павла Николића 12 ф. а. в.

Из ВРШЦА. Доходак од вечернѣ забаве од 23 јануара 103 ф. Преко уредништва „Вршачке Куле“ 21 ф. — Свега 124 ф. а. вр.

Из ПЕШТЕ. Од омладинског друштва „Преоднице“ трећина чистога доходка беседе у Сентандрии од 7 јануара 45 ф. 22 н а. в.

Из КУЛЕ. Г. Аркадие Вунѣ, црквн. тутор, скупио што у готову, што у рани 11 ф.

Єданайсти списак 213 ф, 45 н.
Десети „ 1391 ф, 8 н. и 1 дук.
Свега 1604 ф. 53 н. и 1 дук.

Прилози на срп нар. позориште.

I. На издржаване позоришшне дружине:

Из ЛИПОВА, од приложница: Илия Ђорђевић 3ф. 90 н Григорие Јанковић 3 ф 60 н. Партение Поповић 3 ф· 60 н. Герасим Дабић 3 ф 90 н· Доротей Вуя 3 ф 60н. Јоца Новаковић 3 ф. 90 н. Ђура Јанковић 3 ф. 90 н. Стеван Антоновић 10 ф. — Свега 36 ф. 40 н.

Из В. Кикинде, добровольни прилози, скуплѣни на Св. Саву: Ђока Влаовић парох 2 ф. Радовић в. бележник 2 ф. Ђ Јовановић протокол. 1 ф. Петровић 50 н. Георгие Рус 2 ф Н. Левицки 45 н. Ал. Радовић 44 н. Арк. Вујанин уч. 40 н. Ђока Радак 50 н Н. Мирков 20 н Н. Трифунац 10 н Н. Шевић учитель 40 н Н. Милићев 1 ф. Пера Илић 10 н. Н Дашић 1 ф. Ђ Мирков 20 н. Н. Косанић 40 н. Гаврa Јанић 20 н Н Лотић 30 н. Н. Секулић 30 н Н Ружић 1 ф. Н. Станин 20 н. Н Терзин 20 н. Свега 14 ф. 99 н.

II. На Фонд срп. нар. позоришта

Максим Папић. прота 50 ф
Из в. Бечкерека; Б. Павловић 8 ф.
Из Карловаца: А. Радовановић 5 ф

Явна кореспондеция.

У ПЕЧУИ. — Немойте срамотити сву србску омладину, износећи онакове ствари на явност Болѣ ће бити, ако будете сложно ако свога изображеня радили, како бисте после народу од користи бити могли.

У Котор — Предплата, наравно, рачуна вам се од 1 Фебр. єр од јануара нисте могли добити броєве

У Чалму — Броя 13 г немамо више Видите на пошти тамошньой да ли любительи кои нашега листа неузимаю вни екземплар

ПРИПОСЛАНО

(за ово неодговара уредништво.)

МИТРОВИЦА. Застава у бр. 12. донесе опет у явност бестидну єдну лажию од стране заставничара нашег др. Л М. — Заиста човеку хора памет стати наспрам таквог чрезвичайног безобразлука.

Ако и єст целой овдашньой и свой окрестной публики врло добро познато, да као што є на с. Саву држана вечерня забава, и поучна била, и на найвеће задовольство свию слушаница испала, почем є у ньой између избраних песама певачка дружина певала, држао є похвалну беседу о славним женама и о задатку и врлинама женског пола г. Директор школски Димић, а тако є исто г Учитель првог разреда Владислав Марковић на пште задовольство говорио и разложно озбилни живот и рад нашег просветителя; и єдна девойчица школска, кћи овдашнѣг отменог и вредног грађанина г Павла Панаотовића, декламовала на найвеће задовольство „Србкиню“; па тако да є исто и по програму свом обавлѣна дне 1 Фебр. беседа гди є са свршетком сваке улоге публика са плѣскањем и усклицима найвеће своє задовольство изявљивала, ништа зато наш заставничар опет посредством шурака свог имаде образа явно казати, да светосавска забава ние имала цѣли просветне, и да є беседа, коя є са игранком, као свугди што є, обавлѣна испод сваке критике била, називаюћи притом дилетантну црквено певачку дружину овдашню, коя већ пуне четири године постои, котериом неком.

Збиля, да су чланови певачке дружине ове оставили се били свога здравог разума, па да су као сленци неки одали се за заставничарем нашим и учинили нѣга и присталице нѣгове поглавицама своим, затим пустили ове, да приређую забаве и беседе, а нѣга, да држи говоре обично без икакве логике, и узбуђуюће само спрам старіих презренѣ, а међ браћом Србима неслогу, раздоре и распре онда би зацело найпросветоносним била, и беседа овдашня надвишавала би сваку критику, па и певачка дружина одржала би се у похвалном достоянству свом, ал овако, као што є сад, удаљивши нѣга и присталице нѣгове од себе, постали су свакоякн, и сваки рад нѣн бива у очима нѣговим и нѣгове котерие испод сваке критике!

Блажени родолюб Сава Текелия мора се заиста брояти међ нештастне мужеве, почем є нѣгова найплеменития намера и воља свуда по готову наопако испала. Тако обогаћаваюћи он Матицу нашу Србску, зна цео свет, какву є он онда волю и намеру имао; па сад опет види цео свет да нико тако ние сву волю ону и намеру нѣгову исмено, као у ово време што є ню исменла Матица наша Србска. Тако и подижући он за сиромаш Србску благодетелне заводе, имао є у намери, да враћаюћи се међу Србство питомци нѣгови овом од користи буду; но на тешку жалост приметити се досад већ дало, да нико толико не служи на штету роду нѣговом Србском, колико већом страном питомци нѣгови.

Ево овай заставничар наш, питомац Текелин, на место да є у лекарском позиву свом вешт, па да у том на корист Србству буде, ал он гди є год код болног Србина ког дошао, тамо или є болном бол продужио, или га є у гробљ отерао, да се већ сваки овде болник страши нѣга к себи позвати, па и у општини нашой, нема ево неколко само месеци, како є у ню дошао, направи он читав дармар: мал' не посваћа све сталежи и све грађане између себе, а тастбину свою омрази код првих кућа и код првих суседа, с коима є она до доласка нѣговог у найвећой и найчврстћой любави поживила. Безобразлуку нѣговом тешко є равна наћи. Он сам будући члан котерие лобцайбрудерске, ове сиреч што некакав попотопски ковчег сагради, па изметну на нѣга „Заставу“ и на све стране србства започе зиняти: „Спасайте се! Спасайте се од потопа глупости и заблуђеня! бѣжите к нама у овай ковчег к Єлизеуму просвете и свободе!“ а овамо баш тай ковчег срља у потоп найцрнѣ глупости и найгнуснег заблуђеня и своєволѣ, носећи на себи одпадике од Бога и цркве, од любови и мира и од слоге и єдинства братинског, носећи занешенячке високоумне главе, кое као са тороня неког називаюћи се свестнима, сматраю на друге људе од њих богатие и разумом и искуством, као на нека у низини стоєћа без свести створеня.

Заставничар наш сам будући у реду такове високоумне Занешенячке котерие, мораде зар назвати котериом и валяну певачку дружину, коя по єдном племенитом нагону свом свако вече проводи часе своє при ученю хармоничног црвеног пѣня, и свѣтовних лепих песама, а не као он са присталицама нѣговим што проводи време своє у безпослености, коя є мати свию Зала, па и мати грађеня до данашньих нѣгових опаданя лажия и насртаня. Србски овдашньи наш мукотрпан народ гледа ово своє зло са тужним очима, што іош тужние онда пада, кад види, да Србин у болести своіой потребуюћи лекарску помоћ, принуђен бива великом часћу ову тражити код туђинаца, кои се на „ер“ позиваю. Тако Текелини питомци понайвише не гледаю свога посла, и да у позиву свом вод србског народа одликую се и користни нѣму буду; но све онде ничу, гди се не сею. Тако и овай Заставничар наш неће се оканути туђих послова, насртаня и зивканя на Заставничарски свой некакав попотопски ковчег дотле, докле год неискуси он овде іошт оно, чему се никад надао ние.

Н. Ч. Ч.

У ФАБРИКИ 20. Фебруара. Ние било доста, што ме є неки дописник Заставе Д. кои, позван од мене, да себе явно подпише крие своє име иза туђи леђи, назвао, да солидарно са вабричком обштином посве неидем; већ сад неколико фабричана са дописом у Застави од 28. јануара пронађоше, да сам я репата звезда, кою они досад познавали нису. Па то сигурно сад тек чрез неког обштепознатог младог човека, кои є пуни осам дана по дућани и каванама фабричким публице с листом ишао, и єдва с превеликом молбом 23 подписа за свой допис набавио — случайно дознадоше.

Ви тридесет четворица мислите, да є тай од вас подписани допис бог зна како филозофски написан; а невидите, да є све, што є у нѣму речено, налик на пияног човека, кои, кад ће да падне, маше по ваздуху рукама, и тражи, да се за ветар увати и задржи. Но кад сте већ у вашой найвећой радости подписали, требало є помислити на ону пословицу, коя каже: реци па утеци. Тако ви без икаквог стида рекосте, да я с перетом у руци мрчим по белой трпельивой артии, — кои врло добро знам шта сам написао и подписао; — и да сам, велите, поставо димняком у туђой куйни, кроз кои сада лете запалѣне страсти. Но то све ви нисте у станю доказати. Ал да видите чуда! шта мислите, како то изгледа кад ви ваши 34 имена на заиста трпельивой артии публице, море, по каванаме, на туђем допису подписасте тако, да сигурно многи од вас нисте ни прочитали, шта єте подписали; па како сада чрез то да я вас назовем и нагрдим? колико димняка сад од вас постаде у фабрики?

Оно пак, што кажете, да я први дан Божића нисам био у цркви, признаєм, да є истина; єр сам, као што є гдикоима познато, болестан био и у кревету лежао. Па я може бити неби извѣстно ни знао, шта се у цркви десило, да се нисте ви неколико — а особито омладина фабричка — кои сте из цркве изашли, публице по каванама фалили; а іошт к томе, да ние дописник Д явно пред целим светом у новинама потврдио. Зато нежалте се на мене, већ на дописника Д. кои є може бити од каквог народнѣг човека подмићен био, да само свету публицира, како фабричани поздрав свог Архипастира непочитую; а ние сигурно ни мислио, да ће тим, не владику, већ вас, кои сте лудо урадили, кад сте на Божић из цркве хотимице у невреме изашли, пред целим светом осрамотити. Па ви у место да сте узели каменѣ, да га у главу за ту срамоту утучете, а ви счепасте за перо, да допис подпишете, и мени ко баяги покажете, како ви умете болѣ по артии нежел' я да пишете!

Сад оћу іошт на оно, што ми пребацуєте, да сам на нову годину из цркве тога ради изашао да са словом протиним — кое нисам ни знао, да л' ће он, или кои други свештеник говорити — првос терам, да вам одговорим то, да ви добро знате, да сам я, као манипулант обштествене куће, будући є патрон речене куће свети Василие, морао изаћи пре, да спремим, што треба по обичаю за освештанѣ водице; зато то ваше пребациванѣ нема места.

Остає ми напоследку іошт и то рећи вам, да оно друго све и сва, што сте год у допису рекли, сматрам само за голе речи, па зато неналазим за вредно одговарати вам; већ ако имате волю, као што сте у вашем допису напоследку навели, да би ми имали іошт много рећи, али нећете у уваженом листу Заставе места да запремате, а ви слободно кажите; али вас опоминѣм само истину реците, єр ћу се я, ако истину не рекнете, потрудити Християнски, да од вас гдиког, кои се већ преко ушию у блату налазите, ако дође до прилике, из блата изчупам.

Ко овоме позивам уєдно и Уредника Заставе, да би тако добар био, ваша имена сва явности изд ти; єр ако се будете сакрили, као дописник Д., онда знате, ко се крие. — —

П. А. Стојановић

ПОЗИВ НА ПРЕДПЛАТУ.

Желећи да се за наступивши 1868 годину Магазин и ш ранице на свет изиђе позивам учтиво познате Родољубе, да би изволили ускорити се покиљком своих вредних саставака. У исто време, срдачно благодарећи како Гг. Скупштинама, тако и Предбројиљцима на досад указаној любави, коіом су подпомагали издавање Магазина, молим, да и за овај Магазин ће одважу своју подпору. Толико за препоруку у томе реči могу, да ће Уредништво настояти како би Магазин и у будуће уздржати могао досадашњу приятну наклоност своих читателя Цена му е обична 60 н.

У Задру 10 Јануара 1868.

Герасим Петрановић Архим.

ТЕЛЕГРАМ

уредништву Напредка.

Рума 22. февр. (4 сата 10 минута после подне) Заказани за данас у 8 сати уутру нови избор посланика саборскога предузет е после 9 сати, без улана, у присуству великог жупана Кушевића и великог бележника Парчетића. Народняци уз (непримлѣн) просвед оставише дворану. Јанчов е изабран. У народу е тишина — и огорченѣ. — Обширније у допису.

НАЈНОВИЈЕ.

Нови Сад. У данашньой седници ововарошког представништва, коя е била после подне, запита г. Кондороши, будући му е телеграмом явлѣно из Сомбора да ђенерал Тир сутра у Нови Сад долази, да ли да представништво учини какве мере за дочек. Г. Чакра рече, да он прави разлику међу талиянским ђенералом Тиром, и Тиром, кои у свему иде са владом данашньом, коя се ништа неосврће на немађарске народности. Позван од неких представника г. градоначелник Милетић, да он о томе да своє мнѣнѣ, одговори избегавајући: нека се после седнице представништва приватна конференције састани, коя ће се о томе свечовати, а он у свом положаю неможе се изјаснити ни за званичан, нити за незваничан дочек.

Баја. Умро е Мавро Латиновић бивши вицишпан бачки у провизории.

Пешта. Мађарски правници хтели су дати осуђеном редактору „Мађор Уйшага" бакляду, а мачиом музиком почастити владиногa одветника. Власт е предупредила и бакляду и мачию музику. Због тога су врло срдити Кошутовци.

Странка Тисина имаће 4. марта договор свой у Вел. Вараду.

Министарство финансиє намерава Кошутовим банкама градити гвоздене путове и канале, за коє ниє могло добити новаца у заим.

Берлин. Пруска влада узаптила е добра прогнанога хановерскога краля.

ТРГОВИНА.

І. Е. — НОВИ САД. 23. февр. (Допис) Радња с раном мало е стала и довози оу слабии Найвише купую брашнари Рана е мало поефтинила у 20 н. по мерову Свет се мало забунио с оранѣм, и отуда имато слабо довоза. Продає се: жито прво по 8 ф. 20 н. лошиє по 7 ф. 60 н. наполица лепа по 6 ф. лошия по 5 ф 20 н ечам по 3 ф. 20 н Зоб по 2 ф. 20 н. кукуруз по 4 ф. — Време за рану у полю здраво приятно и усеви добро изгледаю.

Т. К. — НОВИ БЕЧЕЙ 20. февр. (Допис) Наша житна пияца мало е ударила натраг, цена е како житу тако и кукурузу попустила, поред хрђава довоза. Жито плаћа се 12 фор 50 н. али иоче се продаде квантум од 200 кибли, кои платише 12 ф. 80 н. Кукуруз плаћа се 5 ф. 60 н на мало, а иоче продаде се еден квантум од 400 кибли по 6 ф. меров Сада у цени неможе се ништа поуздано знати, ер едни би е оборили, а други е дижу и дижу.

У потису бачком жито е по ф. 11. 50—12 10 н. кукуруз на мало по 5 ф. 60 н у квантуми и тамо е по 6 ф. меров. Ечам занемаре, цена е ф 4.20—40 н Зоб такођер занемарена, цена е од ф. 3—3.20 н.

Тиса долази. Снега и кише као у априлу.

СИСАК 17. февр. Довоза прилично и многа рана узима се за Трст Шеница по ф. 6. 40 н. тричетврти жито по ф. 5. 10 н. и кукуруза цена ф. 3 20—30 н. ечам по ф 2. 80 н. Зоб по ф. 1. 80 н.

ПЕШТА 21. февр. Услед повољних гласова из Берлина и Париза оживила е радња и цене шенице скочиле су са 5 н. продало се 52 000 ваг. И раж с кочи са 5 н. продало се 70 0 ваг. Ечам за свинѣ по ф. 2.75—80 н. Зоб нек пую. Кукуруз наклонѣн попуштаню цена. Олай од репице сиров за есен по 24 ф. готова роба по 23 ф.

БЕЧ 19. февр. Дотерано 2100 волова, цена за центу ф. 27.50—29 ф.

Бечка берза од 20. фебруара.

5 проц. нар. заим с ян.-юл. кам.				—	65 75
„ „ „ „ апр.-окт „				—	65.75
Металици	—	—	—	—	57 60
Лозови 1839.	—	—	—	—	167.50
„ 1854.	—	—	—	—	74.50
„ 1860.	—	—	—	—	82.40
„ 1864.	—	—	—	—	80 60
Комска рента	—	—	—	—	19 50
Зем. растер. угарске		—	—	—	70.75
„ „ там.-славонске		—	—	—	70.25
„ „ хрватске		—	—	—	70.50
Акциє нар. банке	—	—	—	—	708.—
„ кред. завода		—	—	—	187 50
„ држ. жел.	—	—	—	—	256.90
„ потиске жел.		—	—	—	147.—
„ дун. паробр.		—	—	—	486.—
„ пешт. ланч.		—	—	—	381.—
Зал. писма угарска		—	—	—	91.75
Лозови кред. завода		—	—	—	130 75
„ дун. паробр.		—	—	—	93.25
„ трст.	—	—	—	—	120.—
„ будимски	—	—	—	—	26.50
„ Естерхази	—	—	—	—	130 —
„ Салм	—	—	—	—	31 50
„ Палфи	—	—	—	—	26.—
„ Клари	—	—	—	—	28.—
„ Ст. Женоа		—	—	—	24 25
„ Виндишгрец		—	—	—	17.50
„ Валдштайн		—	—	—	21.—
„ Кеглевић	—	—	—	—	15.—
„ Рудолф	—	—	—	—	14.50
Сребро	—	—	—	—	114.75
Дукат	—	—	—	—	5.60
Наполеондор	—	—	—	—	9 39
Империял	—	—	—	—	9.70

Пештанска берза од 21. фебруара.

Пешт. ком. банка		—	—	—	640.—
„ зан. „	—	—	—	—	230 —
„ штед. акциє		—	—	—	1450 —
Будим. „ „		—	—	—	428.—
Пешт. вал. млина акциє			—	—	1285 —
Ланчаника	—	—	—	—	385.—
Тунела	—	—	—	—	70 —
Уг. др. осигур.	—	—	—	—	660 —
Сегед. парн. млина		—	—	—	740 —

Телеграфисани бечки курс од 23. фебруара

5 проц. металици	—	—	—	—	57.30
Нар. заим	—	—	—	—	65 60
Акциє нар. банке	—	—	—	—	703.—
„ кред. завода		—	—	—	187.40
Лондон	—	—	—	—	116 30
Сребро	—	—	—	—	113 75
Дукати	—	—	—	—	5.55

ПАРОБРОДСТВО.

Н Сад — Земун: уторн нед пол. 8 ујутро.
Н. Сад — Оршава: среда 12 сати ноћу.
Н. Сад — Пешта: сваки дан пол. 8 сати ујутро.
Земун — Сисак: петак подне.
Сисак: — Земун: петак подне
Брчко — Београд: суботом.
Шабац — Београд: пон. среда, субота.
Београд — Градиште: нед. уторн. петак
Београд — Оршава: уторн. ујутро
Оршава — Београд: среда ујутро
Градиште — Београд: понед. четв субота.
Београд — Шабац: нед уторн. четвртак
Београд — Брчко: петак.
Београд — Шабац: нед. уторн. четвртак.
Београд — Брчко: петак.

ЖЕЛЕЗНИЦЕ.

Беч — Базиш.

Беч, пол. 7 с. 45 м. ујутро 8 с. — м. вече
Пешта, пол 5 с. 19 м. пон. 6 с. 31 м ујутро.
Сегедин, пол. 12 с. 12 м. ноћ. 2 с. 55 м. пон.
Базиш, дол. 9 с. 1. м. ујутро до Јасенова

Базиш — Беч.

Базиш, пол. 5 с. 55 м. пон.
Темишвар, пол 10 с. 40 м. ноћ. 7 с. 25 м ујутро.
Сегедин, пол 2 с 26 м. ујутро 12 с. 53 м. ујутро.
Пешта, дол. 8 с. 56 м. ујутро 8 с. 40 м. вече.
Беч, дол. 6 с. 36 м. вече 6 с. — м. ујутро
Будим — Трст пол. 6 с. 35 м.
Трст дол 8 с. 14 м. ујутро.
Трст — Будим пол 6 с. 45 м. вече.
Будим дол. 7 с. 58 м ујутро.
Пешта — Арад пол. 6 с. 31 м. ујутро.
Арад дол. 4 с. 40 м. поподне.
Арад — Пешта пол. 10 с. 15 м. ујутро.
Пешта дол. 8 с. 40 м. вече.

Сисак — Зидани Мост.

Сисак, пол. 6 с 30 м. ујутро 5 с. 20 м. вече.
Загреб, пол. 8 с. 16 м. ујутро 7 с. 35 м. вече.
Зид. Мост, дол. 10 с. 50 м ујутро 10 с. 45 м. вече

Зидани Мост — Сисак.

Зид Мост, пол. 5 с. — м. ујутро 4 с. 30 м. вече.
Загреб пол. 8 с. 32 м. ујутро 7 с. 19 м. вече
Сисак дол. 10 с. 28 м. ујутро 8 с. 50 м. вече
Карловац — Загреб пол. 5 с. 35 м. ујутро.
Загреб — Карловац пол 7 с. 45 м. вече.

ДАНИЦА лист за забаву и књижевност број 5. донео је ове предмете: „Песник," песма И Ђ.; „Црне душе," приповетка Ј Ристића (продужење); „Даници" (гђци Ирини Ј — ића), песма Мите Рајина Стојковића; „Једна јутарња шетња," приповетка * *, „Подмуклом злоћи," песма Јована Фрушића „Буна, црте из Грчке (продужење); „Народне песме босавске; „Повратак из Русије," путописна црта Милана Костића. — Подлистак. (Књижевност. Гласник Смесице.)

Данница излази сваких 10 дана на табаку и по велика октава. Свакога месеца додаје се бојадисана слика париске моде (челикорез) Цена јој је тромесечна 1 ф.30 н. а. в. Предплата се шаље уредништву у Н. Саду

ЗАБАВА СРБКИЊАМА

V. књига,

у којој је III. свеска (последња) класичнога романа

Последњи дани Помпеја,

што га је с енглескога од Булвера превео Лаза Костић, сад је готова. Ова је свеска од свију досадањих свезака највећа обимом. Цена је свесци 50 новч. Цели овај роман у три свеске (око 750 страна) стоіи 1 ф. 50 н.

Садржај прве четири свеске „Забаве Србкињама" ово је:

I. свеска. Приповедке Н. В Гогоља с рускога превео Ђ. Поповић. I. (Сорочински сајам. — Вече уочи Иван-дана. — Ноћ уочи божића. — Записници сишавшега с ума.) Оваје свеска сасвим распачана.

II. свеска. Приповедке Н. В. Гогоља II. (Стари свет. — Страшна освета — Роб. — Невски проспе кт.) Цена 50 н.

III. свеска. Последњи дани Помпеја роман Е. Л. Булвера, с енглеског превео Л. Костић. I. Цена 50 н.

IV. свеска. Последњи дани Помпеја II. Цена 50 н.

Само наручбине с новцима уважавају се. Наручбине нека се изволе послати уредништву „Напредка", или уредништву „Данице" у Н. Сад.

ОГЛАСИ

Оглас.

Оа господа акционари, кои су поводом 22. (10.) февр. о. г. одржаване главне скупштине своє акциє на оставу дали, позиваю се, да ове од 1. марта (18. февр) о. г. почевши узму.

По налогу одбора новосадске штедионице од 24. (12.) февр. 1868.

Флат,
секретар друштва.

42—2—3

Оглас.

Услед заключеня 22. (10.) февр. о. г. одржаване главне скупштине долази на акцию као дивиденда свота од 34 ф. 50. новч.

Господа акционари умоляваю се, да показавши акцию и купон, од 1. априла (20. марта) 1868 почевши горню своту на каси изволе примити

По налогу одбора новосадске штедионице од 24. (12.) фебруара 1868.

Флат,
секретар друштва

43—2—3

У корист сиротинѣ без разлике вере биће у суботу 14 (2) марта о. г у дворани „код царице Елисавете"

бал у славу еманципације.

Бал ће бити скопчан са лутриом са добитцима, при чему ће се жребати различите сребрне, порцуланске и галантериске ствари у вредности 400 ф. добитака.

Многобройно учешће не само од свию вероисповести овде, него и са стране, дає надати се, да ће се тим добротворним балом постигнути врло поспешан успех по страдалнике.

47—1—1

Своєвольна РАСПРОДАЯ.

Долуставлѣни явља поштованой публици, коя му є за време нѣгови 46 година раднѣ у трговини поверенѣ покланяла, да є намеран радню оставити и трговину што пре распродати. При той распродаи даваће еспапе испод фабричне цене. Кои дакле желе добра еспапа имати, нека изволе доћи, докле ова распродая трає.

АНТ. НОВАКОВИЋ.
код 3 крина.

4 5-2—2

Едикт.

На прошеніе Петра Преда, жителя златичког, діецезалном овом консисторіуму поднешено, у ком брачни конечни развод од своє лѣта 1862 у свет одбегше супруге Маріе, рођене Манцул проси, позива се иста супруга средствіем овог Едикта, будући се садашнѣ нѣно пребиваніе незна, да од данас, за єдну годину и дан, расправленія ради противу нѣ подигнуте брачне тужбе на развод, лично предстати има, у противном случаю, ако она позиву овом не би слѣдовала, суд ће оно чинити што постоєћи закони у оваковом случаю прописую.

Из засѣданія консисторіалног у Вршцу дне 15. декемврія 1867 држаног.

КОНСИСТОРІУМ,
епархіе вршачке.

44—2—3

АНАТЕРИНВОДА ЗА УСТА

за слабе десни и зубе.

Благородни господине!

Я бих бно давно писао, али сам хтео причекати на успех ваше изврстне воде за уста. Ни єдно од употреблѣних средстава ниє ми тако помогло слабим де нима у зубима као Анатерниводa за уста; пре сам сва могућа средства лекарска без икаква успеха употреблявао, сва зубна теста отрла су ми десни од силног [illegible] них нису укрепила и зло су само [illegible] свом увереню сву надежду полаж [illegible] фабрикат.

Вашега благородня нижай
Рашке, пастор.
У Бистрици у Моравской

Може се добити у ***Новом Саду:*** [illegible] госп Ф. Шрајбера и апотекара К Б [illegible] у ***Тителу:*** код госп. Т. Ђорђевића [illegible] ***Београду:*** код госп. Секулића апотекара; у ***Панчеву:*** код госп. Николића и нећака и код госп. В. Х. Графа апотекара; у ***Митровици:*** код госп. Цајзбергера, апот; у ***Руми:*** код госп. Милутиновића; у ***Вуковару:*** код госп. Т. Ставнића. код госп. Крајчовића и код госп. М. Киршбаума. 10—1—4

Париз 1867. | Беч 1866. | Лондон 1862.

у Бечу
Graben Nr. 3,
1. Stock, Ecke der Kärntnerstraße
находећи се

магазин за одело

Келера и Алта

одликовани найвишом медальом за награду 1867.

препоручує найфиније мушко руко свог производа по найновиим журналу за чудо єфтином ценом

Помодан горњи капут
8 фор.

Пролетнѣ одело,

12. фор.

Пролетњи капут	од	5	до	24 ф
Огртачи	од	8	до	28 „
Цело руво	од	12	до	36 „
Ловачке доламе	од	6	до	22 „
Шлофроци	од	8	до	26 „
Фрак и герок	од	14	до	28 „
Поповска мантија	од	16	до	30 „
Канцел. капут	од	4	до	12 „
Чакшире	од	4	до	14 „
Прелуци	од	2	до	8 „
Гимнаст одело	од	3	до	8 „

Даље сви могући
артикули од рува за господу.

Наручбине личне или писмене уз назначенѣ ширине груди, (преко груди и леђа) струка и дужине кракова, одмах се точнѣйше извршую, за готов новац или уз приманѣ [illegible] ценовника и шалю се по жељи бесплатно и франко.

Да бисмо поверенѣ поштоване публике себи са сваке стране стало сдржали, и уважаваюћи, да при честой [illegible] у послу никако мустрама материя свакі дан нову робу неможемо показивати, то примамо, кад нам се назначи боя и цена, избор одела по своіой савестности на се, додаємо сваком пакету писменоямства да од нас узето одело, ако ма и ког узрока ниє повољно, примамо натраг без прекословля.

С поштованѣм 195—47—50

Keller und Alt, Graben Nr. 3. Wien.

ГВОЗДЕНИ ПЛУГОВИ

трайне конструкциє и особито добри за сремску, бачку и банатску землю, праве се и увек се могу добити уз ємство, као и на пробу код **ФРАНЦА КЕБАУМА** у кући г. Хаџића, поред хотела „код зеленог венца" а преко пута хотелу „код царице Елисавете" у Новом Саду. 23—3—3

Властник, издаватељ и одговорни уредник Ђорђе Поповић.

Брзотиском Игнята Фукса у Новом Саду.